

Toespraak

van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, prof.dr. J.A. Bruijn

Herdenking Adri Duivesteijn (1950-2023)

datum 18 april 2023

Wij hebben de goede gewoonte om de oud-leden die ons zijn ontvallen hier te herdenken.

Vandaag gedenken wij Adri Duivesteijn die 17 maart jongstleden op 72-jarige leeftijd overleed. Hij was voor de PvdA ruim twee jaar lid van de Eerste Kamer, van 5 februari 2013 tot 9 juni 2015.

Ik heet ook zijn familie welkom bij deze herdenking.

Adrianus Theodorus Duivesteijn werd op 27 augustus 1950 geboren in Den Haag. Hij volgde de horecavakschool en ging daarna naar de sociale academie. Duivesteijn begon zijn werkende leven als kok, werd actief in het Haagse jongeren- en buurtwerk en later docent aan het HBO.

Op zijn 25^e werd hij lid van de Haagse gemeenteraad en vijf jaar later wethouder van ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing. In 1989 stapte hij op als wethouder vanwege de spanningen rondom zijn plannen voor een nieuw stadhuis. In 1994 werd Adri Duivesteijn Tweede Kamerlid, met in zijn portefeuille – hoe kon het ook anders – volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en rijksuitgaven. Als Kamerlid diende hij verschillende initiatiefwetsvoorstellen in op het gebied van huren en wonen, zat hij in de parlementaire enquêtecommissie Bouwnijverheid en was hij voorzitter van de tijdelijke commissie Onderzoek infrastructuurprojecten.

Dat Duivesteijn een voorliefde had voor moderne architectuur was algemeen bekend. Het Haagse stadhuis, in de volksmond 'IJspaleis', van de Amerikaanse architect Richard Meier is daarvan een sprekend voorbeeld. Duivesteijn vocht voor het ontwerp dat er uiteindelijk ook kwam, maar hemzelf als wethouder de kop kostte. Na zijn vertrek als wethouder werd hij de eerste directeur van het Nederlands Architectuur Instituut in Rotterdam. En toen hij na zijn Tweede Kamerlidmaatschap wethouder werd in Almere bouwde hij daar verder aan de jonge stad die de proeftuin voor vernieuwend bouwen in Nederland was. In een college samen met toen nog burgemeester Annemarie Jorritsma presenteerde hij verschillende plannen voor een duurzame groei van Almere, waaronder kleine particuliere woonprojecten.

In het begin van zijn Eerste Kamerlidmaatschap was Duivesteijn nog wethouder in Almere. Hij hield zijn maidenspeech op 12 maart 2013 bij een wetsvoorstel dat hem na aan het hart lag: inkomensafhankelijke huurverhoging. Hij sprak op de voor hem zo kenmerkende wijze: strijdvaardig en betrokken. Blijkbaar voorvoelden zijn collega's dat laatste, want toen de Voorzitter – zoals te doen gebruikelijk – zei dat Duivesteijn als debutant niet geïnterrumpeerd mocht worden, klonk vanuit de zaal 'Jammer!', aldus de Handelingen van die vergadering.

Hij maakte zijn reputatie waar. Dagblad Trouw citeerde hem de dag na het debat: 'Kritiek moet je toch kunnen uiten?' En kritiek had hij. Al betrof die niet zozeer het wetsvoorstel. Daarover oordeelde hij positief. Zijn kritiek ging vooral over het kort daarvoor gesloten Woonakkoord tussen regeringspartijen VVD en PvdA, en de oppositiepartijen D66, ChristenUnie en SGP, en in het bijzonder over de verhuurdersheffing. Wat hem naast dit inhoudelijke punt stoorde, was de veronderstelling dat een tussen fracties in de Tweede Kamer gesloten akkoord zonder slag of stoot ook door dezelfde fracties in de Eerste Kamer zou worden overgenomen. Hij zei: "Je kunt wel loyaliteit veronderstellen in de Eerste Kamer, maar als je kritische kanttekeningen hebt, dan zou het toch gek zijn als je die niet zou mogen plaatsen." Einde citaat.

Het was het begin van een roerige tijd met Duivesteijn in de Eerste Kamer. Zo stemde hij in 2014 samen met fractiegenoten Guusje ter Horst en Marijke Linthorst tegen de vrije

datum 18 april 2023

blad 2

artsenkeuze en stemde hij als enige van zijn fractie tegen het wetsvoorstel om de AOW-leeftijd stapsgewijs te verhogen.

Het lidmaatschap van de Eerste Kamer was zijn laatste politieke functie. Tot aan zijn overlijden was hij nog wel actief als adviseur ruimtelijke ordening, architectuur en stedelijk beleid.

Naast zijn politieke en maatschappelijke carrière, was Duivesteijn bijzonder actief als lid van vele besturen, fondsen en raden van toezicht in de woonsector en de kunsten, zoals bij de Nederlandse Woonbond, het Zuidelijk Toneel Hollandia, de Stichting Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam en de Stichting Kunst en Openbare Ruimte.

Voor zijn bijdrage aan de woningbouw en het ontwikkelen van ideeën over architectuur ontving hij in 1988 de Haagse H.P. Berlageprijs en in 2008 de Rotterdam Maaskantprijs. In 2014 kreeg hij bovendien de gouden erepenning van de stad Den Haag. Als het aan journalist Ron Fresen ligt, wordt het Spuiplein omgedoopt in het Adri Duivesteijnplein. We zullen zien!

Adri Duivesteijn was een klassieke sociaaldemocraat, die het ideaal van de verheffing van het volk in de praktijk bracht door woningbouw te koppelen aan cultuur, kunst en opvoeding. Dat deed hij vol overgave, zowel als wethouder in de praktijk, als wat meer op afstand in het parlement.

Moge ons respect voor zijn persoon en zijn verdiensten voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie tot steun zijn voor zijn familie en vrienden.

Ik verzoek een ieder om een moment stilte in acht te nemen.